

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

Megyei érdekű társadalmi és közgazdasági hetiközlöny

A Bácsbodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal

KULA, TELEFON 14

Hirdetések árszabás szerint
Nyílt-tér soronként 30 fillér

KISS GYULA

B.-B. vm. közs. jegyzők egyes.
elnöke

SZERKESZTŐSÉG

BERCSÉNYI JÓZSEF

B.-B. vm. közs. jegyzők egyes.
főjegyzője

Főszerkesztő

BERKOVITS REZSŐ

Felöltős szerkesztő

BERKOVITS MÁRK

Előfizetési díj negyedévre 2 K
félévre 4 K, egész évre 8 K

Egyes szám ára 20 fillér

Megjelen vasárnap

XVII. évfolyam

KULA, 1913 február 16.

7. szám

Sztapári Récsei Ede dr.

Öfelsége a magyar nemességgel tün-
tette ki *dr. Récsei Ede* kulai ügyvéd és
nagybirtokos a közélet terén szerzett ér-
demeiért.

Dr. Récsei Ede élete és működése,
különösen a kulaiak előtt, nyitott könyv.
Mint fiatal ügyvédjelölt 25 év előtt
jött le Kulára a zalamegyei ifju, néhai Kor-
bai Károly ügyvédi irodájába.

Már akkor szép jövőt jósoltak a te-
hetséges, rokonszenves fiatalembernek, ki
akkoriban az aranyifjúság és társaság ked-
velt tagja és a helyi sajtónak is szorgalmas
munkatársa volt.

Az ügyvédi vizsgája után Kulán nyi-
tott irodát és nemsokára megnősült.

A rendkívül szorgalmas és törekvő
ügyvédnek lassankint fellendült az irodája
és néhány év múlva a megyebeli legelső
ügyvédek között foglalt helyet.

A kiválóan korrekt és lelkiismeretes
fiatal ügyvéd iránt igen nagy bizalom nyil-
vánult a jogkereső közönség körében és az
úrbéresekre reá bízták egy régen vajdó vitás
ügyüknek a kibogozását, melyet hosszú
éveken folytatott per útján, végre a Kuria
döntése alapján, megbízói nakteljes meg-
elégedésére végeleztet is.

Évről-évre emelkedett a fiatal ügyvéd
ügy tekintélyben, mint közszereplése révén
— befolyásban is, úgy hogy, a midőn
a régi tönkrement takarékpénztár által oko-
zott súlyos sebek még be sem gyógyultak:
az ő lelkes kezdeményezésének és ener-
giájának sikerült itt egy új takarékpénztárt
alapítani, melyet azóta a tekintélyes vidéki
pénzüntézetek sorába emelt.

Mint a régi szabadelvű pártok oda-
adó lelkes híve, a politikai mozgalmakban
vezető szerepe volt régebben is; majd
a választókerület bizalma folytán, a nemzeti
munkapártnak kerületi elnöke lett. E minő-
ségében szervezte e pártot a választó-
kerületben. A kiválóan éles eszű, fényes
szónoki képességekkel megáldott, rendki-
vül előzékeny és barátságos modorú párt-
vezér, a választókerület teljes bizalmát
birja.

A megyei életben is mindinkább na-
gyobb szerephez és befolyáshoz jutott, úgy
hogy ma méltán a megyei korifeusok kö-
zött foglal helyet.

Meg kell még emlékeznünk a kiváló
ügyvédnek egy más működési köréről is:
a föld parcellázások terén elért nagystilű és
sikeres működéséről. A kisebbekről meg
sem emlékezve csupán a sziváci, sztapári,
gyalai és szárcsai nagybirtokokat említjük
fel, hol ezer és ezer holdat juttatott, ked-
vező feltételek mellett, a kiszázdák kezébe.

Vajjon nem-e volt, ily munkásság után,
e kiváló férfiúnak annyi érdeme, hogy őt
a legmagasabb kitüntetésre ajánlhassa a
kormány, Öfelségének?

Bizonyára nincs ember e kerületben
és a megyében, aki elfogulatlanul ezt két-
ségbe vonhatná, bármily pártállású legyen
is egyébként.

Kellemes meglepetés is volt közön-
ségünkre, a szerdán este érkezett hír, és
távíratilag, vagy személyesen számtalan
híve és tisztelője üdvözölte az érdemes
közéleti férfit!

Legyen tiszta, zavartalan öröme a leg-
magasabb kitüntetés felett, mely eddigi
nemes munkásságának jól megérdemelt
koronája!

BÁCSKAI

A magyar Vörös Kereszt Egyletről.

Mivel Bácsbodrog vármegyében is
mindenféle fiókegyesületeket létesített, ta-
gokat gyűjtött és tanfolyamokat szervezett
a magyar Vörös Kereszt Egylet: úgy idő-
szerűnek tartjuk ezen humánus egyesület
célját és hivatását, egy kitűnő orvos tollá-
ból közölni:

A magyar vörös-kereszt egylet tagjai-
nak száma 1911-ben — Magyarország
húsz milliót megközelítő lakosságából —
38000 volt; megszegyenítően kevés egy
oly egyletnél, melynek feladata saját vé-
reinknek ápolása, életének megmentése és
mely egyesület harcba szállott véreinknél
a családot pótolja és az egyedüli kapocs
azok és a család itthon maradt tagjai között.

Hogy csak egy példát hozzak fel: a
japán Vörös Kereszt Egylet tagjainak szá-
ma másfél millió. Hol itt a mentség? Mik
itt az okok a részvétlenségre? Nem-e meg-
döbbenő a mi közömbösségünk? Valami-
kor a magyar nő nemcsak ékszerait, de
vérét is feláldozta a harcászóllottak érde-
keiért! Ma elszunnyadt az anya érdeklő-
dése, háborúba induló fiáért? A család fő
nem törődik bizonytalan útra induló fiának
sorsával? A magyar történelem lapjainak
számtalanján tündöklő példa volt a nem-
zet kötelességtudása, lelkesedése, áldozat-
készsége, valahányszor a haza és király
védelmére táborba gyűlt a nemzet ifjúsága.
Ma — sokaljuk azt a kevés, neti 4 fillé-
nyű hozzájárulást, melyből összegyűjthető volna
az évi 2 korona tagsági díj annak az Egye-
sületnek fentartására és erősítésére, amely
ebből a jövedelméből tartja fenn kórházait,
kiképezi a hivatásos ápolónőket, felszereli
a tábort kórházakat, raktárra gyűjt renge-
teg kötszert, gondozza és vigasztalja beteg
és sebesült harcos véreinket!

Jóhiszemű magyar lélekkel azt állítom,
hogy ez a részvétlenség nem a magyar
lélek érzéseinek változásában találja a ma-
gyarozatát. A nemes magyar érzések nem
haltak ki, csak szunnyadnak és mindnyá-
júnknak kötelessége — akik több-kevesebb
irányító szerepre vagyunk hivatva, szóval
és tollal hangoztatni a Vörös Kereszt Egylet
igéit, elmagyarázni, amit mi nem tudunk
— de amit bizonyára tud és méltányol sok
millió és millió japán család — hogy az
ország minél szélesebb rétegei hallják, ol-
vassák és tanulják meg azt, mi a Vörös
Kereszt Egylet hivatása és célja?

Békében való hivatása kevés. Ne hig-
yünk azt, hogy csupán közvetítő szerv, mely
az alamizna filléreként koronába tömörítve
osztja ki a szegények között! Ezt magunk
is — külön-külön — kisebb-nagyobb mér-
tében megtehetjük. Békében az a célja,
hogy készüljön a háborúra! Gyűjtsön köt-
szer anyagokat, tábort felszereléseket, moz-
gatható kórházberendezéseket, hálózza be
az ország minden községét, ahol sebesült
vagy lábadozó katonák üdülésre, ellátásra
találhatnak, tartsa számon, hogy mely köz-

ségben, vagy városban hány sebesült vagy
beteg katona helyezhető el iskolákban, vagy
más köz- és magánépületekben, gyűjtsön
mindezekhez tőkét, hogy háború esetén
— teljes katonai szervezeti beosztásával —
a tűzvonaltól mentve szállíthassa és minden
kellő feltétellel bíró helyen adhassa tovább
ápolásba és kezelésbe — a hazáért vérző
magyar testvéreinket!

Nem feledem el megírni, hogy háború
esetén ez az egyesület az, amely közvetíti
az érintkezést a harcölök és a család kö-
zött, ez ad felvilágosítást arról, él-e, hol
van, egészséges-e a családnak harcba
vonult tagja?

Van-e hát csak egy olyan intézmény
is, mely ennyire az emberszeretnek, a
fájdalom csillapításának, a könnyek fölszá-
rításának él? Hogy a sajnálatosan közeli
— balkán — háborút hozzam fel, hány és
hány ezren köszönik testi épségük visz-
szanyerését, sőt életüket a Vörös Kereszt-
nek! Ez képviseli a szeretetet a háborúban
és annak beálltakor — ha a véres kardot
körülhordozzák — a harcra indultak és
családtagjaik bizakodó szeretettel csak egy-
re tekinthetnek: a harc vonal határaihoz
közel örködő, az oltalmazó, a segítő Vörös
Keresztre!

Önmaga, családja és az édes magyar
haza iránti kötelesség az, hogy mindenki
igyekezzék ennek az áldásos egyletnek
hasznára válni! Nem csak ismerni, de sze-
retni kell a Vörös Kereszt Egyletet!

A nép vezetői hintsék el mindenütt a
Vörös Kereszt eszméinek magvait, hogy
azok fogékony talajra találva mindenütt
emeljük nagygyá, gazdaggá, szervezetté azt
az egyletet, melynek működése áldást je-
lent mindenütt az egész világon.

Pillanatfelvételek az üzleti életből.

A Fővárosi Kereskedők Egyesületének meg-
hívására Dán Leó kereskedelmi tanácsos „Pilla-
natfelvételek az üzleti életből” című
tanulmányát olvasta fel. A felolvasó érdekes ta-
nulmányát, az üzletmegalapítás körülményeinek
megvilágításával kezdte, rámutatva azokra a mo-
tívumokra, amelyekre figyelemmel kell lennie a
kezdő kereskedőnek. Majd a „szabott árak” be-
vezetésének szükségességére utalt, annak han-
goztatásával, hogy csakis az a kereskedelem szá-
míthat a fogyasztó közönség osztatlan bizalmára,
amely a való forgalmi értékek megfelelő, szigo-
ruan szabott árak mellett dolgozik. Csak az
őszinteség útján erünk el a boldoguláshoz, úgy
mond, mert a közönség érdekeinek szemmel-
tartása egyben a magunk érdeke is, mert csak
ez úton nevelhetjük magunknak azt az állandó
vevőkört, amely nemcsak bizalommal viseltetik
irántunk, de ragaszkodik is megszokott, jól
kiszolgáló üzletéhez. Már pedig ez oly töké-
ly, amely felér a látszólag és csak pillanatnyilag el-
érhető, nagyobb anyagi eredményekkel. A fel-
olvasó a továbbiakban önére tanítja a keres-
kedőket; legyünk önéretek — ugymond —
udvariasak, határozottak és mondjunk igazat. Ne
használjunk hangzatos, minőségre vagy eredetre
vonatkozó, megtevesztő elnevezéseket és akkor
nem is kell azt fölös, ma már mit sem érő alá-
zatoskodással ellensúlyozni. Az emberismeret
szükségességét bizonyította azután, példával
illusztrálva, hogy ennek az eladás művészetében
mekkora szerep jut. Majd rátér az új 1911. évi
I. tc-nek, a *polgári perrendtartásról* szóló törvény
31. §-ának rendelkezésére, mely kimondja, hogy
a kereskedő üzlete helyén nem kereskedő adosát
csak akkor perelheti, ha írásbeli megrendelőjegy
állított ki a vételről, vagy megrendelésről. En-
nek másolatát a fél kapja, aminek előnyét meg-

az is magyarázza, hogy ezáltal egyszersmindkorra elejét vették annak, hogy utólagosan akár kivételre, minőségre, vagy árra vonatkozólag nehézményezések történhessenek. Ezt minden üzletben kivétel nélkül azonnal be kell vezetni, mert az érintett törvény már 1914. szept. 14-én életbe lépett. Majd a vételár kiegyenlítése körül tapasztalt visszásságok kérdéseire tér át és végigmenve a részfizetés (előlegkérés) utánvételes expedició, részletfizetés és a többi fizetési módozatokon, arra a konkluzióra jut, hogy az itt tapasztalt visszásságokon radikálisan csak annak az intézményes kimondásával segíthetünk, hogy minden, a detailvevővel szemben tennivaló követelés, a keletkezés napjától számított két év alatt elévül. Így bizonyos, hogy minden követelést a hitelező érvényesíteni lesz kénytelen, ami által viszont a késedelmeskedő adós is megszokja majd azt, hogy elvégre fizetni mégis csak kell. Szakmánként *egységes konvenciók* megállapítását tartja szükségesnek. Végül a számlabélyegzés törvényszerűen lezárult voltának formalitásáról beszélve, az általános üzleti rendről mondott néhány igen megszívlelendő szót.

Hirek a megyéből

Bácsbodrog vármegye közigazgatási bizottsága febr. 12-én legűj. Szemző István főispán elnöklésével, a vármegyei székház kis tanácstermében tartotta meg rendes havi ülését. *Scultty* Ferenc alispán a főispánt a bizottsági ülésen való első megjelenése alkalmával rövid beszédben üdvözölte és a bizottság működéséhez támogatást kérte. A megjelentek a főispánt tüntető melegséggel eljénzték. A főispán az ovációért és figyelemért köszönetet mondott s kijelentette, hogy a maga részéről a bizottságot a legteljesebb és jóindulatu támogatásában részesíti. A január havi közegészségi állapotokról dr. *Sági Samu* h. főorvos tett jelentést. A múlt hónapban leginkább influenzaszerű megbetegedések voltak. A hevenyterülő kórok csekély emelkedést mutattak. Legtöbb áldozatot követelt a vörheny: 191 eset közül 77 gyógyult, 32 meghalt, ápolás alatt maradt 82 beteg. A ronszó toroklob, kanyaró, hagymáz, hörkhurut 23 áldozatot követelt. — Ezután *Faragó* János kir. tanfelügyelő terjesztette elő jelentését. Az elmúlt hónapban a nem áll. tanítók fizetésének az 1907. 27. tc. értelmében való rendezése céljából 1976 K eddig elősszesen évi 238664 K államsegély és ugyan csak az elmúlt hónapban 1712 K drágasági segély utalványoztatott. A tanfelügyelő a m. hónapban hivatalosan 106 tanteremben tett ellenőrző látogatást. — *Fodor* Mihály kir. tan. pénzügyigazg. a közadók állásáról tett jelentést. — *Sztankovits* György műszaki tanácsos az útépitési munkákról tett jelentést.

Főispáni titkár. *Rittinger* Rezső vármegyei tb. aljegyzőt, legűj. Szemző István vármegyei főispánja megbízta a titkári teendőket ellátásával.

Zombor.

A Bácsmezei Agrártakarékpénztár a napokban Barta Arnold udvari tanácsos alelnök elnöklésével közgyűlést tartott, melyen többi közt a megüresedett igazgatósági állásokat is betöltötték. Az igazgatóságba beválasztották Szemző Gyula volt bajai főispánt és *Scultty* Ferenc alispánt.

Hangverseny. Réthy Laura, a 90-es évek primadonnájának művészi hírneve csak mérsékelt számú közönséget gyűjtött egybe a Vadászkiúrt nagyterembe. A művésznő szíven csengő, erős szoprán hanggal nép- és műdalokat, továbbá operáknak adott elő magyar, német, francia, angol és olasz nyelven, melyek közül az angol dalok tetszettek legjobban. A művésznő ének előadását zongorán Lányi Ernő kísérte. A hangversenyen közreműködött még Lövinger Dezsőné úrnő, ki a műkedvelői színvonalon messze felül álló kiváló technikai készséggel eljátszotta Chopin Impromptu-jét és egy lantját Mayerbeer Dinorájából.

Pintér Imre, a budapesti népszínház v. ismert tagja, Parlagi Kornélia soubrette primadonna, Szemere Gyula elsőrangú komikus és Kereszthy Jenő okl. zenetanár művészi nivón álló legújabb dalok, kuplék és színpadi apróságokat fognak bemutatni még e hó folyamán a városi színházban.

A kaszinói dalárda estélye. A kaszinónak villanyfényben pompázó termeit a mulatni vágyók zsu olásig megtöltötték. Alig gördült fel a függöny, általános taps fogadta a feltárlt színes kepet, amellyel a zombori zenekedvelőkből álló női zenekar kedveskedett a közönségnek. Precíz zenezámaikat sok tapssal jutalmazták. Az igen sikerült estély reggelig tartó táncalvégződött.

A városi színügyi bizottság február 8-án ülést tartott. A bizottság a február 12-én Lugoson tartandó délvidéki színi választmányi ülésre Zombor város képviselével Spanyol József és Weidinger Frigyes biz. tagokat bizta meg.

Szabadka.

Szabadka város törvényhatósága legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy a városi pénzeket csak azokban a pénzintézetekben helyezik el, amelyeknek az alaptőkéje és tartalékalapja legalább 400.000 K. A közgyűlés kimondotta azt is, hogy az 1000 hold területű városi földet száz kiscgazdának adják bérbe újabb 25 évre a felajánlott 70% magasabb bérért.

Öngyilkosság. A Rudas fürdőben, Budapestben, agyonlőtte magát Landesmann Lipót volt polgári iskolai igazgató, aki nyugalmabvonulása után Budapesten a Liliom-utcában nyitott tisztító intézetet. Az üzlet kitűnően jövedelmezett, de Landesmann mégis tönkrement, mert egy Gerőfi Adolf nevű alkalmazottja nagy összegeket elcsikasztott tőle. Landesmann öngyilkossága előtt levelet írt Székely Vladimir budapesti rendőrkapitánynak, és abban elmondja, hogy anyagi bukása miatt megy a halálba. Ennek a Landesmann Lipótnak 15 évvel ezelőtti magán-tanintézete volt Szabadkán és a város közönségének sorából még most is sokan emlékeznek reá.

Baleset a revolverrel. Hartmann József szabadkai nagykereskedő este felesége társaságában tért lakására. Amikor Hartmann a lakása előtt ki akarta venni a kapukulcsot, a zsebében volt revolver elsült és a golyó Hartmann combjába tűródott. Budapestre vitték gyógykezelés végett.

Ujvidék.

A szerbség ünnepe. Szerdán g.k. három királyok ünnepén, a bucsu napján két helyen is volt ünnepség, amelyen a környékről is sokan jelentek meg. A szerb néppártnak igen jól látogatott ünnepsége volt a Dungyarszky-színházban, amelyet az Erzsébet szállóban tánc követett.

Az Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör ismét tanület adta a magyarosítás terén mutatkozó lelkes fáradozásának. A lassanként feledésbe menő magyar népszínművet szövelte meg kitűnő műkedvelőivel. Vasárnap a Dungyarszky-színházban a „Titok” című népszínmű került színre. Bár a színház nem telt meg annyira, mint a decemberi hasonló előadás alkalmával, de az erkölcsi nagy siker nem maradt el. A szereplők mindegyike a lehető legkitűnőbb alakítással gyönyörködtette a közönséget.

Kitüntetés. A király dr. Badics Ferenc kir. tanácsos, főigazgatónak, a budapesti orsz. tanárképző intézet gyakorló főgimnázium igazgatójának a középiskolai oktatás terén szerzett érdemei elismerésül a III. oszt. vaskorona rendet adományozta. Dr. Badics Ferenc az ujvidéki kir. kath. magyar főgimnáziumnál kezdte meg rendes tanári működését s nagyszámu ujvidéki tisztelői, ismerősei és jóbarátai ma is kedvesen emlékeznek reá.

Zenta.

A zentai tűzoltók. A Szent-László köz-kórház kéménye a napokban este kigyuladt. Az ápoltak közt nagy riadalom keletkezett, amit fokozott az is, hogy hívas dacára, csak félóra múlva jelentkezett a tűzörség és akkor is mindössze egy szál ember minden felszerelés nélkül. Jellemző, hogy hasonló okból égett le mástól év előtt a városháza és a belvárosi templom. Szerencse, hogy szélesend volt és a tető nedves volt és így a röpködő szikrák nagyobb kárt nem okoztak.

A zentai csendőrökhöz a napokban egy ismeretlen férfiú állított be s éjjeli szállást kért azzal, hogy idegen vidéken s eltévedt. A csendőrök teljesítették kérését s az idegen nyugodtan lefeküdt. Másnap reggel két rendőr érkezett Obecséről, s arról értesítették a csendőröket, hogy Forgács Sándor közveszélyes örült előző éjjel megszökött Obecséről. A csendőrök megmutatták vendégüket, akiben a rendőrök felismerték a keresett szökevényt.

Zentan a szolgálatát teljesítő csendőr a vashíd közepén egy gyanus alakot látott ácsorogni. Odament tehát hozzá és taggatni kezdte. Az idegen Markovits Iván 34 éves, előbb moholi, majd pedig bácsföldvári illetőségűnek mondta magát, de foglalkozást nem tudott mondani. A csendőr a gyanus idegent letartóztatta s átadta a rendőrkapitányságnak.

Megszurkált ember. Szlávnity Iván és Nagyhegyesi Mihály zentai lakosok régebb idő óta ellenséges lábón álltak egymással. Vasárnap, mikor a két haragos összetalálkozott szó nélkül ment el egymás mellett, majd pedig Szlávnity visszafordult s megszólította Nagyhegyesit, hogy ő ki akar bekülni. Nyomban meg is hívta Nagyhegyesit Sóhr Mór korcsmájába néhány békepothar pálinkára. Itt iszogattak d.u. 3 óráig, amikor Szlávnity Nagyhegyesit alaposan berugatta s mikor látta, hogy ez már tehetetlen, bicskát vett elő s alaposan összeszurkálta. Az ügy folytatása most a bíróságnál lesz.

A zentai Royal-szállodában mintegy 3 hónap előtt egy 15 éves fiú állt szolgálatba, aki sem származási helyét, sem szülei nevét nem tudja megmondani. A csendőrség is tudomást szerzett róla, s a fiút átadta a rendőrségnek, hogy kutassa ki a szüleit.

Baja város a miniszterhez feliratot intézett, melyben kéri, hogy a város határát bővítsék ki a Dunai hajóállomásig. Ez a terület közigazgatásilag Bajaszentistván községhez, közrendeszetileg pedig Bajához tartozik. Ebből a félszeg helyzetből sok kellemetlen ügye van a városnak és ezért kérte a határ kibővítését. Bajaszentistván község képviselőtestülete tiltakozni akar a miniszternél az esetleges határkibővítés ellen.

Báró és cigánylány. Wimmersberg Gyula báró, aki Baján szolgált mint közhuszár öngyilkossági szándékából mellébe szúrta. Beavatottak tudni vélik, hogy Wimmersberg báró az elmúlt év októberében töltötte ki katonai szolgálatát és

Baján időzése alatt beleszeretett Rác Jóska cigányprimás Zsuzsi nevű leányába, akit eljegyzett. Katonáskodása után Szegeden élő szüleihez utazott jegyesével együtt, azonban atyja nem fogadta és kijelentette neki, ha szándékától el nem áll, ki fogja őt tagadni. Erre Wimmersberg báró visszajött Bajára, ahol egy tamburandába állt be. A mozgósítások alkalmával újra behívták katonai szolgálatra. Menyasszonya azóta egész búskomorra lett és bánatában marólugot ivott. Mikor Wimmersberg báró ezt megtudta, konyhakéssel szíven szúrta magát. A szerelmesek állapota nem életveszélyes.

Magyarkanizsa határában megtartott kör-vadászat alkalmából hajóként szereplő Zsámboki István nevű 11 éves fiút egyik vadász fegyveréből kilőtt három sörét találta. Bár a gyermek lábából az orvosok a söréteket kivették, a gyermek vérmérgezés folytán seibe belehalt.

Zsablyán széltében-hosszában beszélnek az emberek Prodanov Pera bélyeggyűjtő szerencséséről. Ez a fiú már diákkorában szenvedélyes bélyeggyűjtő volt. Iskolái elvégzése után Hamburgba vetődött, mint segédkedő fiatal ember és ott is gyűjtötte a régi bélyegeket. A szerencse kedvezett neki, mert a gyűjtött régi bélyegeket egy londoni cégtől 300ezer Kt kapott. Most már hazajön Zsablyára és ezzel a nagy összeggel valami vállalatot kezd.

Palánka község képviselőtestülete legutóbbi közgyűlésén újlag foglalkozott a villanyvilágítás kérdésével. Opalánka már értesítette Palánkát, hogy a villanyvilágítás bevezetéséhez hozzájárul. Ha O- és Ujpalánkával a végleges megegyezés létrejöhet, úgy a bevezetés útjában mi sem áll. Ha az egyezés nem jön létre, úgy Palánka község egyedül vezeti be a villamos közvilágítást és a képviselőtestület már felhívta Horovitz D. L. és társai ajánlattevőket, hogy csak Palánka községre vonatkozólag nyújtsanak be új ajánlatot.

Uj község háza építésének kérdésével foglalkozott Palánka közs. képviselőtestülete s a részletkérdések kidolgozására bizottságot küldött ki.

Szépliget. Pfeiffer Péter szépligeti lakos eserkészés közben az opalánkai határbán egy tanya közelébe ért, ahol a rárohanó kutyák közül egyet ledurrantott. A kutya gazdája, Pilics Pantelema ezen annyira felbőszült, hogy szobájába rohant s a kihozott fegyvert rásütötte Pfeifferre. A lövedék szerencsére csak Pfeiffer lábaiba hatolt s a csizma felfogta valamennyire a söréteket. Pilicset feljelentették.

Szenttamás. Korenek József kiszácsi aljegyzőt egyhangulag megválasztották a zenttamási aljegyzői állásra.

Apatinban a napokban az aljegyzői állásra Speiser Jánost választották meg.

Kinevezés. A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter Kiss Etelka okl. tanitónőt, Kiss Simon zentai gazd. tanácsos leányát a pincédi áll. elemi iskolához rendes tanitónővé nevezte ki.

Órszállás községben meghalt 104 éves korában Rosenberg Áronné, Bácsmezei legidősebb asszonya.

Hirek

A pénzügyminiszter Pethő Géza zombori p.ü. irodatisztet p.ü. irodavezetővé a nagyenyedi pénzügyigazgatósághoz, Barkóczy Ferenc ujvidéki fővármihatali gyakorlatnokot segédvámtisztú az ujvidéki fővármihatalhoz kinevezte, Tóth István p.ü. irodatisztet a zombori pénzügyigazgatósághoz, dr. Raniszavlyevits György p.ü. fogalmazót a budapestvidéki pénzügyigazgatóságához s végül Nagyági Lajos p.ü. fogalmazót a zombori pénzügyigazgatóságához helyezte át.

Nyugdíjazás. Popovits Aurél kir. főügyész-helyettes, a zombori kir. ügyészség vezetője f. hó 1-től 42 évi szolgálat után nyugalomba vonult és helyébe Gramling Kornél kir. ügyész neveztetett ki, aki a hivatal vezetését átvette. Popovits Aurélt Ófelsége a III. oszt. vaskorona renddel tüntette ki.

Haláleset. Müller Béla ny. tb. főszolgabíró volt kulai szolgabíró, febr. 14-én 60. évében Zomborban elhunyt. Temetése febr. 15-én d. u. nagy részvét mellett ment végbe. Béke poraira!

Tűz a kulai község házában. Febr. 14-én pénteken este 6 óra Kugler Béla közs. jegyző a községi ülésterembe egybehívta a helybeli mérszárosokat és henteseket a fogyasztási adóügyben való tárgyalásra, de alig hogy megkezdtek az értekezletet, berohan a kisbíró, hogy tűz van a padláson és a kéményből nagy lángok csapnak ki. Az egybegyűltek erre a padlásra akartak rohanni, de a padlás be volt zárva; az ajtó kulcsa pedig a bírónál volt, aki igen messze lakik a község házatól. — A tűzoltótoronyban sem volt ott az ór, aztán erős szél is fújt, közel és távolban nem jelentkezhetett egy tűzoltó sem, mert nem verték félre a harangot — szóval a helyzet igen komoly volt. Kugler Béla jegyző egy gyorsan előkerített lakatossal kinyitatta a padlásajtót, mire felrohantak a kisbírákkal s rendőrökkel kik sajtárokbán hordták fel a vizet, s a hatalmas kéménytűzet sikerült eloltaniok. Ezer szerencse, hogy a kéményből kipattanó szikrák a régi iratokat és könyveket meg nem gyújtották, mert akkor valószínűleg áldozatul esett volna az egész tetőzet. Így az ijedségen kívül nagyobb baj nem esett...

Irnok választás. Kula községnél megüresedett harmadik irnoki állásra Horvát János eddigi díjnokot választotta meg a képviselőtestület.

Súlyos baleset. Schmidt Henrik kulai alkusz pénteken d. u. a Kulai Takaré- és Hitelintézet helyisége előtt haladt, amidőn a szél által lesodort tetőcserep arcába vágódott és az oly súlyosan megsérült, hogy a nagy vágást dr. Holländer Dávid közs. orvosnak kellett bevarnia. A súlyos baleset könnyen végzetessé válhatott volna.

Kidőléssel fenyegető fal. A kulai m.kir. pénzügyőrség kertjének az izr. templom felé húzódó téglafala kidőléssel fenyeget. Felhívjuk a hatóság figyelmét ezen veszedelmes falra. Ne várjon a kir. kincstár addig, míg magától kidől és esetleg emberáldozatot is követel e veszedelmes fal.

Ó- és Ujverbász.

Pechán József festőművész műveiből gyűjteményes kiállítást rendez a Művészház (Művészi Egyesület) az ujverbázi kaszinóban. A kiállítást f. hó 16-án este 8 órakor nyitják meg és f. hó 17—21-ig reggel 9 órától este 6 óráig megtekinthető.

A Szabad Lyceumban csütörtökön este a kaszinóban vetített képekkel kísért előadást tartott dr. Rapp Jakab szondi gyakorló orvos a *halothamvasztásról*. E rendkívül érdekes és tanulságos előadás közönségünk körében élnék érdeklődést keltett.

Baleset. Óverbáson, Fuchs Jenő gimn. IV. o. tanuló egy revolverrel babrálva, véletlenül átlőtte a tenyerét. A gyors orvosi segély elejét vette a komolyabb következményeknek.

Óverbáson, Meiszter Pál házában a fal összedőlt és ott Csordás Milos lakónak 1 éves Etel leánykáját agyonütötte. Az eset a házi úr gondatlansága folytán történt, ki ellen vizsgálatot indítottak.

Ószivác község képviselőtestülete dr. Bikár Nénád községi jegyző indítványára egyhangulag elhatározta a jegyzői lak felépítését, melylyel Klingenstein Fülöp okl. kőművest bízták meg.

Topolya. Báró Kray Irma, a topolyai és krajovai báró Kray család utolsó sarja, néhai zichi és vásonkeői id. gróf Zichy Nep. János özvegye, topolyai nagybirtokosnő február 3-án 83. évében Budapesten elhunyt. Lengyeltóiban a Zichy-család sírboltjában helyezték örök nyugalomra a rendkívül jólelkű és bőkezű főúri nőt. A temetésen Topolya község is küldöttségileg képviseltette magát.

Az iparos végrehajtási létminimuma. A kir. Kuria 1912. december 30-án, 6043 sz. a. kelt ítéletében rendkívül fontos értelmet adott az 1908. XLI. tc. 2. §. 14. pontjának. Az ítélet lényege a következő: A bírói gyakorlat szerint nemcsak a kézi munkával foglalkozó kisiparos, hanem azok is, akik csekély gépi erővel dolgoznak és kevés munkát foglalkoztatnak, igényt tarthatnak az 1908. XLI. tc. 2. §-ának 14. pontjában foglalt kedvezményre.

Szerk. üzenet.

Sch.-né G. I. úrnőnek. Cikkét köszönettel vettük. Meg nem olvashattuk át, de eddigi működése után csak jó lehet. Legközelebb hozzuk.

Közgazdaság

Külkereskedelmünk mérlege 1912-ben.

A statisztikai hivatal most teszi közzé az adatokat a magyar szent korona országainak külkereskedelméről 1912. december hónapról és egyúttal az egész 1912-ik esztendőről. E szerint áruforgalmunk mérlege a múlt esztendőben 207.5 millió K-val passzív ugyan, mindazonáltal az előző 1911-ik évvel szemben 44.2 millió K javulás állapítható meg, mert a nagyobb forgalom mellett is ennyivel kisebb a passzívum. A behozatal értéke ugyanis 1911-ben 2082.2 millió K-t tett, míg 1912-ben 2132.5 millió K-t. Ebből Ausztriára jutott 1911-ben 1528.5 millió, 1912-ben pedig 1556.2 millió K. Kivitelünk értéke az 1911. évi 1830.5 millió K-ról 1912-ben 1925 millió K-ra emelkedett. Ebből kivittünk Ausztriába 1911-ben 1392.4 milliót, 1912-ben pedig 1428.1 milliót. A behozatal és a kivitel egyaránt nagyobbodott, a passzívum mégis kisebbedett. Ez a kedvező eredmény onnan van, hogy kivitelünk nagyobb mértékben nagyobbodott, mint behozatalunk, amennyiben kivitelünk 94.5 millió K-val, behozatalunk pedig csak 50.3 millió K-val nagyobbodott.

Nagy szőlőtermés. A gazdaság biztos fokozása legcélszerűbben állati trágyákkal érhető el és nevezetesen kőbányai szárított bizosertes-trágya bizonyult igen előnyösnek. A szárított sertestrágya a legdurvább állati táplálék alommentes trágyája és így egész mennyiségében trágyaanyagokat tartalmaz; szórható száraz állapotba van hozva, miáltal zsákokban úgy vasuton, mint azután kocsiyal a helyszíntre olcsón szállítható és kényelmesen elszórható. A szárított kőbányai hízó sertés trágya csodás eredményeket szolgáltat nemcsak kalászos és kapás növényeknél, de nevezetesen a szőlő, dinnye, gyümölcsösök és konyhakertek természet több mint kétszeresre növeli. A kőbányai szárított hízó sertés trágya hatása mindig teljesen biztos, kimaradhatlan és gazdaságossága abban rejlik, hogy mindaz, amit a növény rögtön az első évben belőle fel nem használ készletként megmarad a földben, mintegy elraktározva, hogy azután a következő évben jusson érvényre; ebből magyarázható a szárított sertestrágyának sokszorosan bebizonyosodott előnyös utóhatása. Figyelmet érdemel azon körülmény is, hogy a kőbányai szárított sertestrágya a növényt megerősíti és így ellentállóvá teszi mindenféle növényi betegségekkel szemben, a beérett elősegíti és így epen a normális éres idejében beállani szokott elemi csapások ellen nyújt indirekte védelmet. A kőbányai szárított hízó sertestrágya foszfor, káli és nitrogén tartalmánál fogva teljes trágyázásra alkalmas, de a típusos szervetlen trágya-alkatrészeket kivül tette mes mennyiségű szerves trágyaanyagokat is tartalmaz. A trágyát előállító gyár, a Budapest Kőbányai Trágyaszáritógyár Besanyi, Schiettrumpf és Társa, Budapest, IX. Ullői-út 21. — 15 éves tapasztalat és a gazdák elismerő levelei alapján a legelőnyösebb természetesedényekről számolhat be és e levelek másolatát közlegyőzőleg hitelesítve kívánatra szívesen meg is küldi.

Akácfa

sorfának, határok megjelölésére, utcák és terek befásítására; szárnyasok, gazdasági állatok és vadak óvására szükséges ligetek és tanyák körüli remisek létesítésére, — mintegy **24000 drb egyenes növésű** kifogástalan **I-ső osztályú** 3—5 éves kapható alolított gazdaságában.

Az akácfa még a legkisebb gazdaságban is nélkülözhetlen, mert gyorsnövésű és a gazdaságban számtalan célra, mint legjobb szerzőszámfa használható.

A fák ára 40—50 fillér darabja az ujverbázi vasúti állomásra szállítva és feladva.

Óverbász, 1913. febr. hava

KISS GYULA

közs. jegyző

1-3

Értéktőzsde

Budapest, 1913. febr. 15.

A Központi Merkur banküzlet AUER DEZSŐ Budapest V. Kálmán-utca 24. jelentése:

A politikai helyzet bizonytalansága következtében az üzlet megcsappant, a spekuláció tartózkodó és ez oknál fogva az árfolyam hullámzások is csekélyek, mind ezek dacára azonban a tőzsde alapirányzata szilárdnak mondható.

4 százalékos magyar koronajáradék	84.10
Magyar hitel részvény	813.50
Magyar bank és kereskedelmi r.	566.—
Magyar jelzálog bank részv.	428.50
Pesti magyar kereskedelmi bank r.	3727.—
Bpest közúti vasút részvény	676.—
Bpest városi vasút	370.—
Salgótarjáni kőszén	764.—
Rimamurányi vasúti	706.50
Ganz-Danubius gépgyár	3460.—

BPESTEN	GABONAÁRAK	KULÁN
Buza —	11.54	Buza — 10.10
Zab —	10.32	Zab — 9.—
Fengeri —	7.71	Tengeri — 6.20

Elsőrendű

vörös buk hasábfa

legolcsóbban kapható, teljes waggon rakományban, franko minden vasúti állomásra.

Hogy hol?

Megtudható e lap kiadóhivatalában.

604 sz. 1913 A zentai járás főszolgabírájától

Pályázati hirdetmény.

Martonos községben üresedésbe jött XXXVIII. kéményseprői kerületre 1913. márc. 1-jei határidővel pályázatot hirdetek.

A megválasztandó kéményseprő a kéményseprői iparról szóló vármegyei szabályrendelet 5 §-ban megállapított díjakat szedheti.

Kellően felszerelt kérvények nálam előterjesztendők.

Zenta, 1913 február 9.

1-2 SZTRILICH főszolgabíró

Elegáns férfiruhák

átmeneti kabátok

kizárólag mérték szerint, finom kivitelben

ifju Abel József angolszabónál, Kulán

Meghívó a Kulai Takaré- és Hitelintézet Részvénytársaságának 1913 évi március 2-án délután 2 órakor az intézet helyiségeiben tartandó

XVII. évi rendes közgyűlésére

Tárgysorozat:

1. A zárszámadás és mérleg előterjesztése.
2. Az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak az 1912. üzletévre vonatkozó jelentése és a nyereség felosztására vonatkozó javaslata.
3. Az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak adandó felmentvény és a nyereség felosztása iránti határozat.
4. Az alapszabályok szerint bejelentendő esetleges indítványok tárgyalása.

5. A jegyzőkönyv hitelesítésével megbízandó két részvényes megválasztása.

Kula, 1913. február 14.

Tisztelettel
Az igazgatóság

Vagyon	Mérlegszámla	Teher	
Pénztár	32293 61	Részvénytőke	200000 —
Váltók: tárcaváltók	656338 25	Tartalékalap	110322 05
„ jelzálogilag biztosított	1013919 50	„ részvények átírásából	57 12
Jelzálogkölcsonők	692668 44	Betétek	110379 17
Adóslévlél kölcsönök	41165 80	Visszleszámított váltók	719113 06
Adósok folyószámlán	555 30	Engedményezett jelzálogkölcsonők	789726 —
Értékpapír	106549 70	Hitelezők folyószámlán	659289 25
Ingatlan	8791 92	Árfolyam tartalék	33271 85
Osztr. magy. bank giroszámlán	3228 74	Illeték tartalék	1000 —
Postatakarékpénztár	349 86	Fel nem vett osztalék	31 74
Felszerelés	2500 —	Átmeneti kamatok	126 —
Átmeneti tételek	11233 69	Nyereség egyenleg	21687 31
			34970 43
	2569594 81		2569594 81

Kula, 1912. december 31.

Puhálák Gáspár
pénztárnok

Dr. Récei Ede
igazgató

Zwipp Ferencz
főkönyvelő

Jelen mérlegszámlát átvizsgáltuk és az üzleti fő- és segédkönyvekkel egyezőnek találtuk.

A felügyelőbizottság:

Dr. Kurcz Henrik

Jakobb Ferencz

Dr. Ormay Kálmán

Halász Mihály

Dr. Göttche Frigyes

Képkerekeséseket

gyorsan végez Jurszik János cég Kula

28 b.v. sz. 913

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Atalított bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. tc. 102. § értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kulai kir. járásbírósnak 1912 V. 490.3 sz. végzése következtében Dr. Kurecz Henrik ügyvéd által képviselt Knepfely Nándor és Dr. Guttman Zsigmond által képviselt Teitsch Gáspár javára 2249 K 15 f és 16 K 80 f s jár. erejéig 1912 dec. 21-en foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 692 K-ra becsült következő ingóságok u.m.

3 kidolgozatlan pénzszekrény és záruk nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a kulai kir. bíróság 1912. V. 490.5 sz. végzése folytán 2249 K 15 f és 16 K 80 f tőkekövetelés, ennek 1912 szept. 7-től járó 5 százalék kamatai és eddig összesen 115 K 20 f bíróság már megállapított költségek erejéig

Kulán, Széchenyi-u. 700 sz. a. leendő megtartására 1913 február 19. napjának 9 órája és

Ujverbáson Wéhofer Sándornál leendő megtartására 1913 február 19. napjának d.u. 3 órája határidőül kitűzték s ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. tc. 107 és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsúron alul is el fogják adni.

Amennyiben az előírt végrehajtandó ingóságokat mások isle- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. LX. tc. 120 § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kula, 1913 február 6.

VIGCHERT, kir. bír. végrehajtó

BISCHOF FERENC

férfiszabó-üzlete Kulán

Egy próbarendelménnyel

méret után — mindenki meggyőződhetik, hogy

Treuer Károly úri, női és gyermek cipész
KULA DEÁK FERENCZ UTCA

cipő-árú

csinos kivitelűek, kifogástalan minőségűek és formájukat mindvégig megtartják

Kizárólag elsőrendű kézimunka olcsó árak mellett

557 tkvi 913

Árverési hirdetményi kivonat.

Köszönettel Mihály bácskeresztúri lakos végrehajtónak dr. Ott Ferenc kulai ügyvéd mint ismeretlen helyen tartózkodó Plancsák Dénes és neje szül. Esendezi Julianna volt bkeresztúri lakos végrehajtást szenvedők ellen végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 1333 K 54 f tőkekövetelés ennek 1912. május 29-től járó 6százalék kamatai, 279 K 23 f perbeli és végrehajtásig már megállapított, ugy jelenleg 42 K 30f-ben megállapított s a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881 LX. tc. 144. §-a alapján és a 146 § értelmében valamint az 1908. XLI. tc. alapján a zombori kir. törvszék a kulai kir. bíróság mint tkvi hatóság területén lévő a bácskeresztúri 168 sz. betetben Al 1 2 sor 294 hrsz. 427 □-ól udvar s a rajta épült 263 ó. i. ház, 295 hrsz 542 □-ól beltelki kert az 1600 K-ban annak kiemelesével, hogy miután ezen ingatlanra a C 3 4 alatt Malackó Miklós és neje szül. Simkó Mária javára holtigani lakás és hasznélvezeti jog van bekebelezve C 11 alatt pedig ugyanezen jog van özv. Plancsák Jánosné szül. Kraszulyák Verona javára bekebelezett 2600 K-ol illetve 3000 K-ban megállapított míg az az összeg mely ezen szolgálmat megelőző jelzálogos kövelesek teljes kiegyenlítésére szükségesnek mutatkozik s kimondatik az is, hogy amennyiben ezen ingatlan a szolgálmi jog fentartásával olyan árban adatnak el, mely a szolgálmat tkvi bejegyzést megelőző tehertertelek fedezete szempontjából megállapított összegetek meg nem üti, az árverés hatálytalanná valik és az ingatlan a szolgálmi jog fentartása nélkül a kitűzött határnapon újabban elővereztetik. — a bkeresztúri 1974 sz. betetben Al 1 sor 1571-2 hrsz. 3 hold 648 □-ól területű szántó a Bresztovác dűlőben a 2083 K ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására határidőül 1913. márc. 1-ik napjának d.u. 3 órája Bácskeresztúr községi hához tűztetik ki.

Árverési feltételek

Ezen árverésen a fent körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is azonban a kikiáltási ár kétharmadánál illetve felénél alacsonyabb áron el nem adatik.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10százalékát vagyis 167 Kt illetve 208.30 Kt készpénzben vagy az 1881. I.A. tc. 42 §ban jelzett árf számított s az 1881 nov. 1-en 3333 sz. a. kelt igazságügym. rendelet 8 §ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 LX tc 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléká szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ugyanannyi százalékáig kiegyenlíteni s ha ezen kötelezettségének nyomban eleget nem tesz, ígérte figyelmen kívül marad és az árverésen, mely haladéktalanul folytatandó részt nem vehet.

Kulán, a kir. bíróság mint tkvi hatóságnál 1913 jan. 31.

PETNEHÁZY kir. aljárásbíró

GÖZMOSÓ

fehérnemű és vegytisztító intézet

KULA a kir. bírósággal átellenben

Pongrácz A. Sándor

úri szobásága

KULA (Ferenc József téri bérpalotában)

Magyar, angol és skot gyártmányú szövetruzságok nagy raktára

Legújabb

MINTARAJZOK

Stein Ignác

szoba és cimfestőnél

Kula (Szt-László utca)

Treuer Péter férfiszabó, Kula

postával szemben

angol és magyar

szövetkülönlegességekből

tavaszi férfiöltönyt, felöltöt, készíti a legkényesebb izlést is kielégítőleg

GYERMEKÖLTÖNYÖK RAKTÁRON

Az Artézifürdő Kulán

férfiaknak

vasárnap, hétfő, szerda, csü örtök és szombaton,

nőknek kedd és pénteken

nyitva d.e. 6-12-ig, d.u. 1-6-ig.

KÁDFÜRDŐ naponta férfiak és nőknek.

Ménajánlás!

Csizmár György belpusztai földbirtokos, „Eris“ nevű engedélyvel bíró ménjét 10 K díj mellett, a lótenyésztők rendelkezésére bocsátja.

3

Fűszer és csemege kereskedés **Prágai** Festék, lakk-árúk gyári lerakata
Teák! Sajt különlegességek! Rochefort! sonka kilója 6 K Asztalosoknak és mázolóknak külön árkedvezmény!
ACSANSZKI ÉS GRUITY KULA (A JÁRÁSBÍRÓSÁG MELLETTI ÚJ ÜZLETHÁZBAN)

UNGHVÁRY JÓZSEF
SZŐLŐTELEPÉN és GYÜMÖLCSFA-ISKOLÁJÁBAN
CZEGLÉD (PESTMEGYE)
Nagyobb mennyiségű
nemes gyümölcsfa-
csemete, hogyógyümölcsök, vadoncok, kerít szövények,
sima és gyökeres szőlővesszők
stb. kaphatók.
Tessék hímítő árjegyzéket kérni.

Angol varrott

amerikai

CIPŐK

méret után

ifjú Kovács J. I.-nél

Kula

Takarékpénztárak! Egyletek!

Litograf. részvények, betétkönyvek, fő és segédkönyvek, irodaberendezések, olcsóbban mint a fővárosban

Alapítva 1879

Bérmentes
szállítás!
▼▼▼▼▼

Kereskedők! Iparosok!

Nyomatványok a legszebb kivitelben, a legjobb papíron, a legolcsóbban, néhány nap alatt szállítatnak

Berkovits Márk, Kula (Telefonszáma 14)

Villamosüzem

Divatruhász „A Menyasszonyhoz“ Mrgyanov Zefta, Kula

Nagy választékban
csipkék, ruhadiszkek gyermek (sport) Swetterek, férfiingek, gallérok, kézelők, nyak- mindenféle férfi, női I-rendű fűzők kendők, keztyűk, zsebkendők, harisnyák, női fehérneműek szabókeillekek

Nyomatott Berkovits Márk laptulajdonos, könyvnyomdájában, Kulán, Telefon 14